

Leren Dammen

Fitter Brein

DAMMEN4U

EEN FIT BREIN DOOR DAMMEN

hannn.eu

**provincie
groningen**

www.fitterbrein.nl

www.dammen4u.nl

A decorative graphic at the top of the page consisting of a grid of squares in two shades of gray, arranged in a checkerboard pattern. The pattern is partially visible, with some squares missing from the right side.

Dammen is goed voor je hersenen!

Inhoud

De damregels	4
Slaan is verplicht	6
Aanvallen en verdedigen	9
Leren combineren	11
Moeilijke dampuzzels	13
Spelregeltest	17
Antwoorden	18
Info	23

De damregels

Ook jij kan leren dammen!

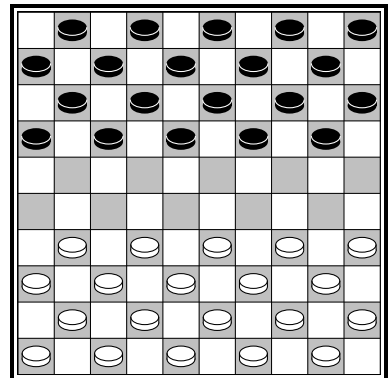
Iedereen kan dammen leren! Dammen is leuk en vet! Bij dammen kan je hele mooie trucjes uithalen. Nog leuker is dat de damregels helemaal niet moeilijk zijn om te leren. Als je dit boekje goed doorneemt, dan kan je al een echte dampartij spelen en je vriendjes of vriendinnetje uitdagen voor een potje.

Hoe win je een partij?

Het doel van dammen is natuurlijk slimmer te zijn dan je tegenstander. Wie alle schijven van de tegenstander heeft veroverd of heeft vastgezet, wint de partij. En anders wordt het gelijkspel, ook wel remise genoemd. Voor een winstpartij krijg je twee punten en voor remise één punt.

Het dambord

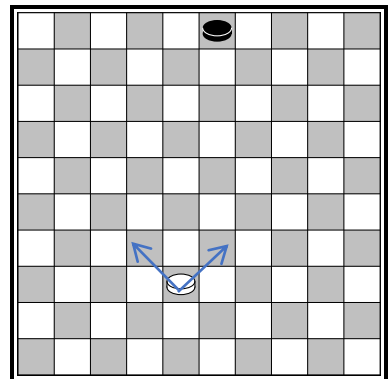
Hiernaast zie je een dambord. Het dambord heeft 50 lichte en 50 donkere velden. In totaal zijn dat 100 velden, maar we dammen slechts op de 50 donkere velden. De witte velden zorgen er alleen maar voor om de donkere velden uit elkaar te houden. Het dambord ligt goed als er linksonder een donkerveld te zien is. We beginnen ieders met 20 witte en 20 zwarte schijven en wit mag de partij altijd beginnen.

De schijf

Met schijven speel je het damspel. Maar hoe mag er worden geschoven? Ten eerste spelen we alleen op de donkere velden.

In het diagram hiernaast is wit aan zet. Een schijf mag alleen schuin vooruit, één veld vooruit en achteruit mag niet. Wit heeft dus twee opties (zie de pijltjes).

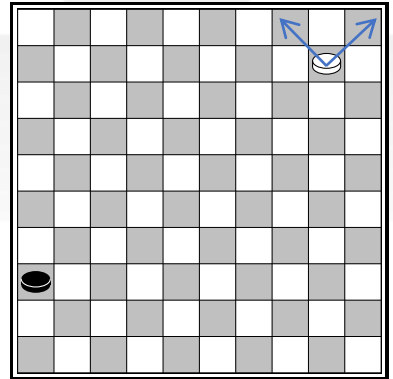

Vraag 1: Welke zou jij schuiven? Naar links of rechts. Eentje wint en de andere is gelijkspel.

De dam

Als de schijf aan de overkant komt, dan krijg je een dam. Er wordt dan een schijf bovenop gezet. Wit aan zet en heeft twee mogelijkheden om dam te halen. De laatste lijn noemen we ook wel de damlijn. Er zijn vijf velden om dam te halen.

Vraag 2: Waar ga je damhalen? Links of rechts? Er wint maar één zet.

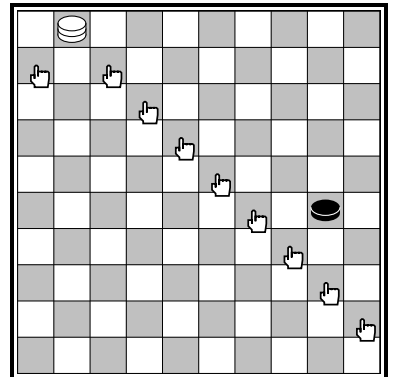

Schuiven met de dam

Wit heeft een dam gehaald. Er is een extra schijf erboven op gekomen. Maar wat kan de dam allemaal?

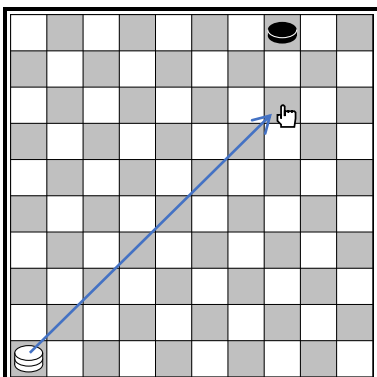
De dam mag vooruit en achteruit zetten, zo ver als u wilt. De handjes geven aan op welke velden wit zijn dam kan plaatsen.

Belangrijk is om te weten dat een dam niet over de eigen schijven mag schuiven.

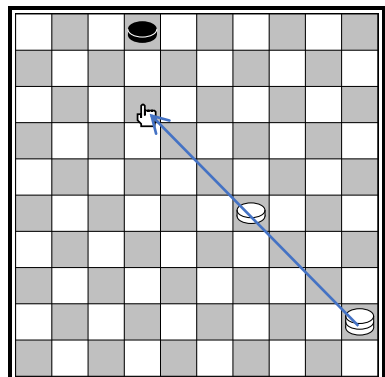

Vraag 3: Mag je met de witte dam wel of niet naar het veld met het handje?

A

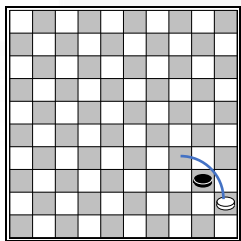
B

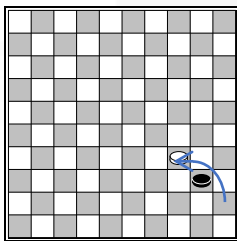
Slaan is verplicht

Slaan

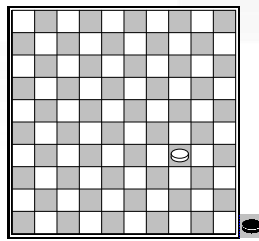
Dammen is de enige sport waarbij slaan verplicht is. Maar hoe moet je precies slaan? Dit laten we in een voorbeeld zien.

1. Wit is aan zet en moet slaan ...

2. Wit slaat over de zwarte schijf ...

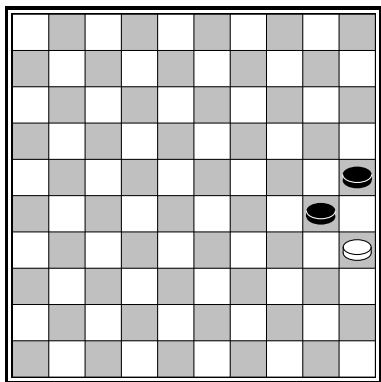

3. Wit pakt de geslagen zwarte schijf van het dambord.

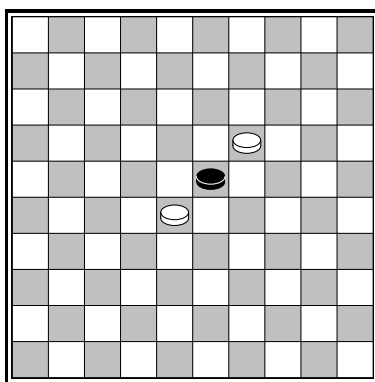
Ook belangrijk om te weten is dat je niet over 2 of meer schijven mag slaan die achterelkaar staan. Er moet altijd een leeg veld achter de zwarte schijf staan.

Vraag 4: Kan wit slaan bij diagram A en B?

A

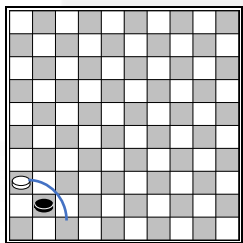

B

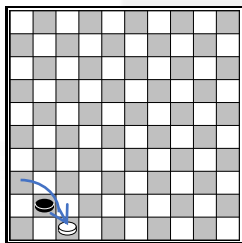

Achteruit slaan

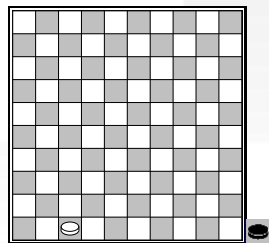
Bij dammen mag je ook achteruit slaan! Wist je dat al?

1. Wit is aan zet en moet achteruit slaan ...

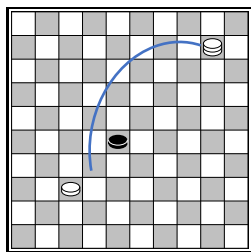
2. Wit slaat over de zwarte schijf en voorkomt dat zwart dam haalt ...

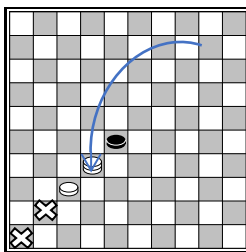
3. Wit pakt de geslagen zwarte schijf van het dambord.

Hoe met de dam slaan?

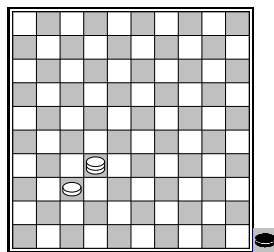
Ook met de dam is het mogelijk te slaan, voor- en achteruit en in een hoek!

1. Wit is aan zet en moet met de dam slaan ...

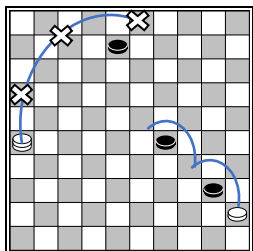
2. De witte dam slaat over de zwarte schijf. Wit mag niet over zijn eigen schijf slaan ...

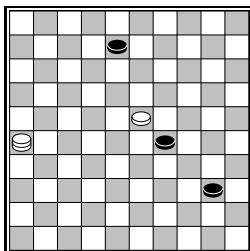
3. Wit zet zijn dam op het lege veld tussen de zwarte en witte schijf neer.

Meerslag gaat vóór!

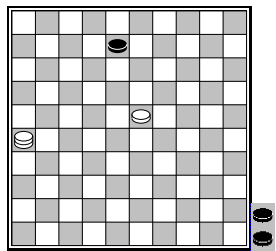
Het is ook mogelijk om met de schijf of dam over meerdere schijven van de tegenstander te slaan. Dit moeten wij meerslag. Als een dam en schijf tegelijkertijd evenveel schijven kan slaan, dam mag je kiezen! Damslag gaat niet voor namelijk.

1. Wit moet meerslag nemen. Met de dam kan hij 1 slaan en met de schijf 2. Hij moet met de schijf slaan.

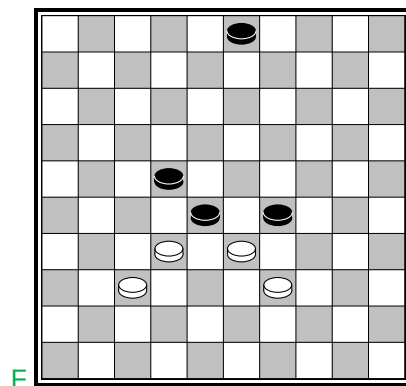
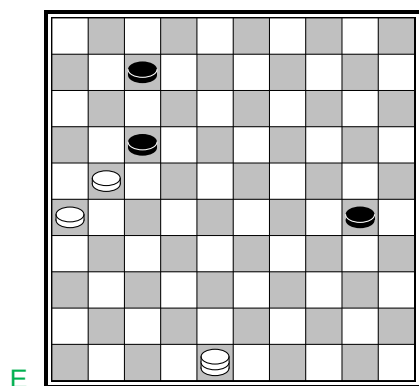
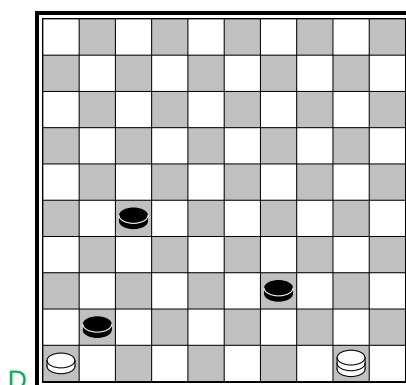
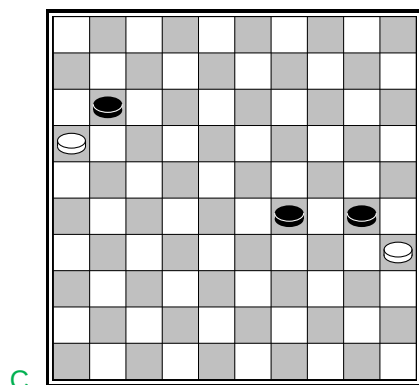
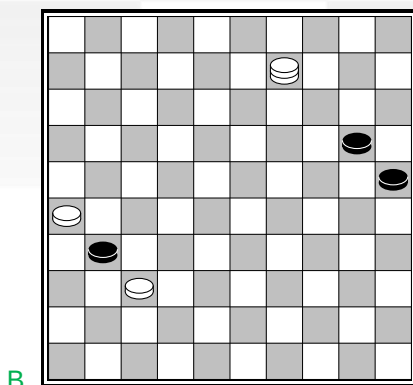
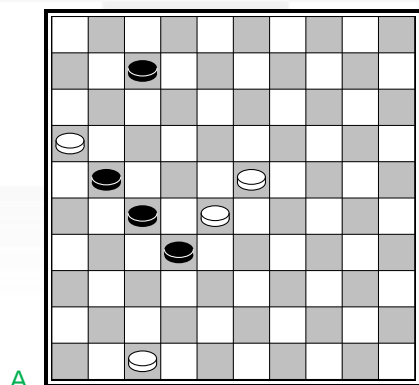

2. De witte schijf slaat over twee schijven ...

3. Wit pakt de geslagen zwarte schijven van het dambord.

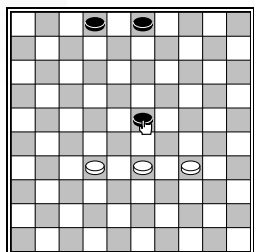
Vraag 5: Zoek de slag voor wit en pas de damregels toe die je geleerd heeft!

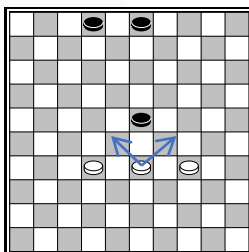
Aanvallen en verdedigen

Aanvallen

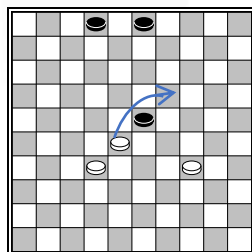
Aanvallen kan sterk zijn! Je kunt er namelijk schijven mee winnen. Maar eerst moet er heel goed over worden nagedacht om er een aan te vallen. Het is goed om te weten welke schijf je van de tegenstander wilt aanvallen. Het idee is dat je altijd probeert te dreigen met slaan.

1. De zwarte schijf met het handje staat alleen. De drie witte schijven staan er mooi omheen.

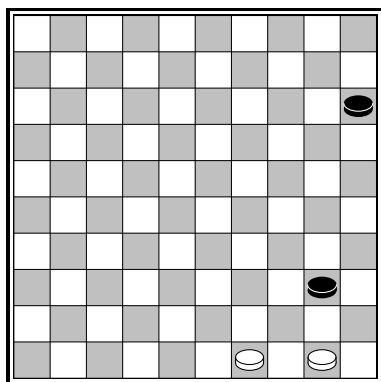
2. Wit kan de zwarte schijf op twee manieren aanvallen en winnen.

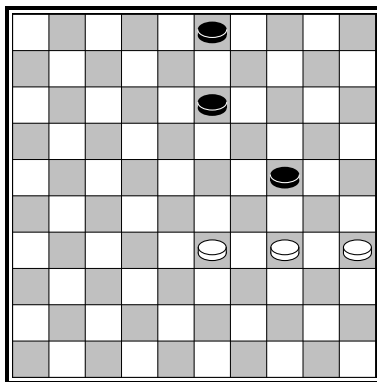
3. De zwarte schijf wordt aangevallen. Zwart kan hier niks meer tegen doen.

Vraag 6: Hoe ga je de zwarte schijf aanvallen bij de diagrammen A en B.

A

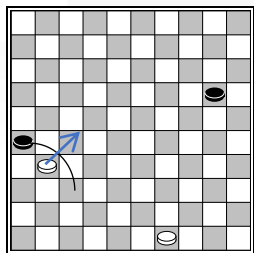

B

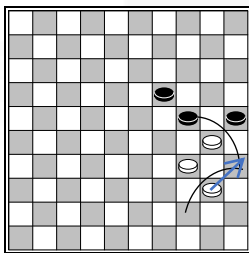
Verdedigen

Net zoals bij voetbal en vele andere sporten, moet er bij dammen ook worden verdedigd. Anders kan de tegenstander zomaar een schijf winnen of een dam halen. We gaan leren hoe je kan verdedigen.

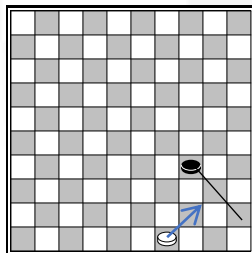
Weglopen

Zwart dreigt met slaan, wit moet zo snel mogelijk weglopen.

Dichtzetten

Zwart dreigt de witte schijven te slaan. Wit kan het beste dichtzetten om niet geslagen te worden.

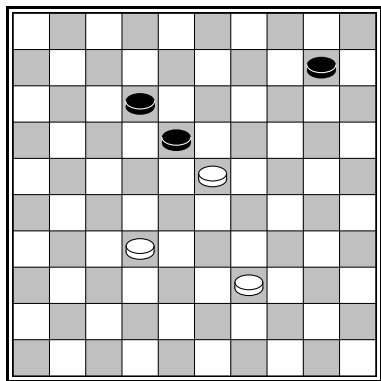

Blokkeren

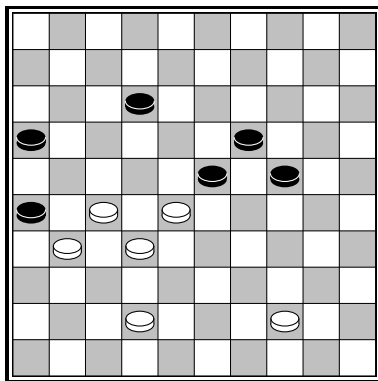
Zwart wil naar dam lopen. Wit moet slim verdedigen en de zwarte schijf tegenhouden.

Vraag 7: Wit is aan zet. Zoek de beste verdediging bij de diagrammen A en B.

A

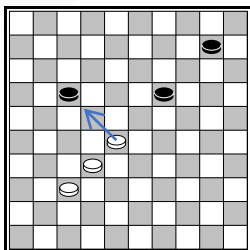
B

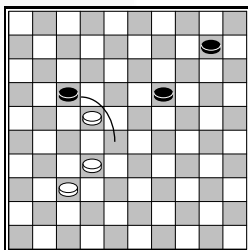
Leren combineren

Combinatie

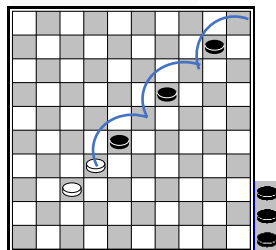
Om schijven van de tegenstanders te veroveren, moet je ook goed kijken naar combinaties, ook wel zetjes genoemd. Bij zetjes geef je altijd een of meerdere schijven weg en pak je er meer voor terug en/of krijg je een dam. We gaan leren hoe je een zetje moet uithalen.

1. Wit geeft één schijf weg.

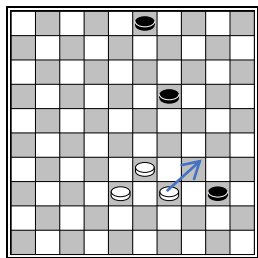

2. Zwart moet verplicht slaan.

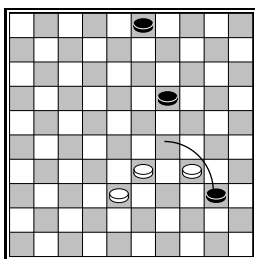

3. Wit pakt daarna drie zwarte schijven, haalt dam en wint de partij.

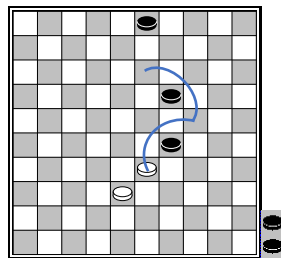
Nog een voorbeeld van een sterk zetje:

1. Wit geeft één schijf weg.

2. Zwart moet verplicht slaan.

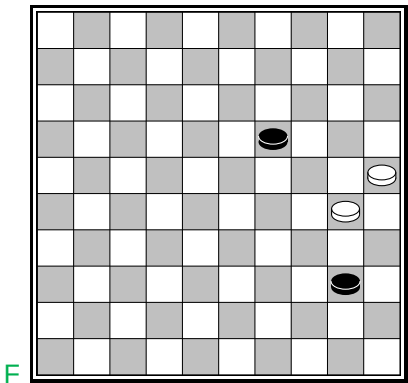
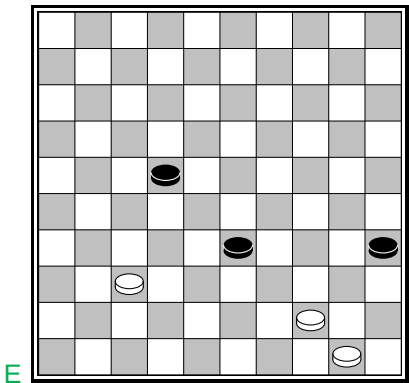
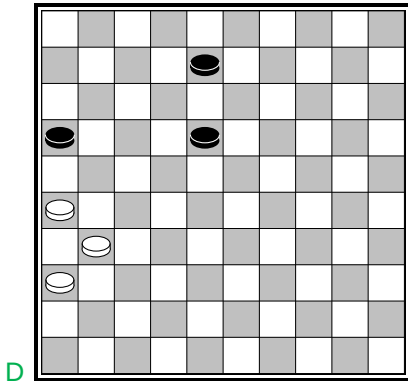
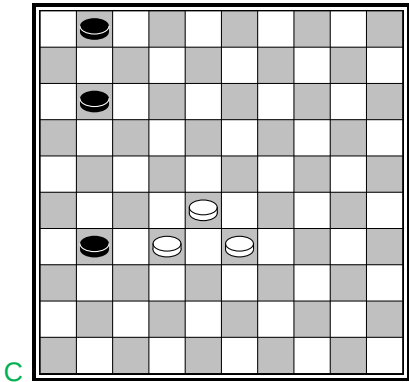
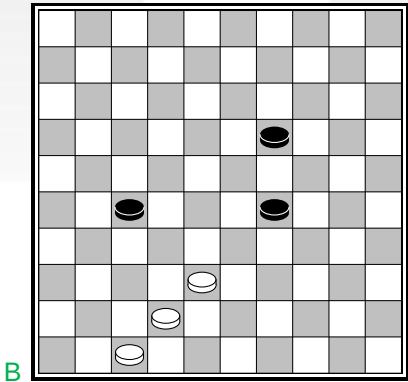
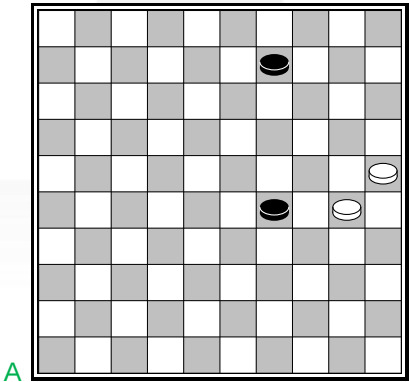
3. Wit pakt daarna twee schijven. De laatste zwarte schijf staat vast en wit wint.

→ Zetjes zijn erg handig en sterk!

→ Bij zetjes moet je eerst wat weggeven om daarna meer terug te kunnen pakken.

→ Een ander woord voor een 'zetje' is 'combinatie'.

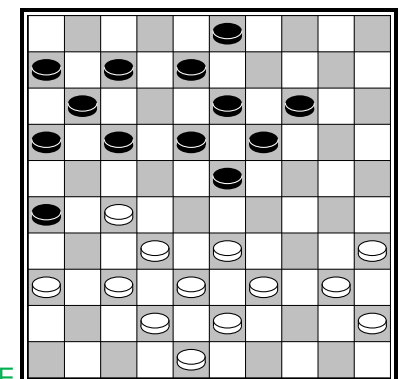
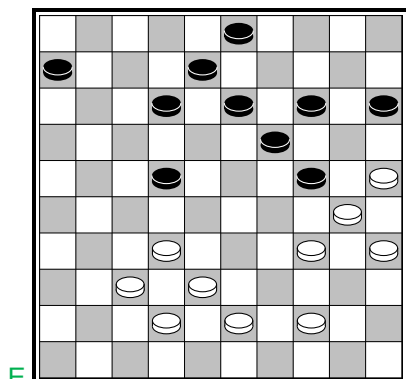
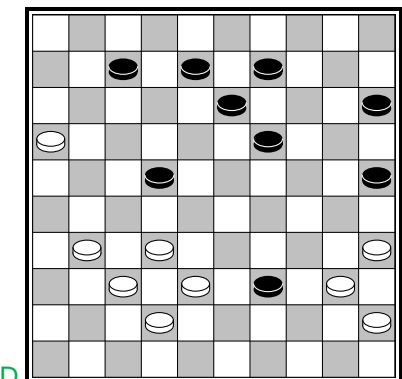
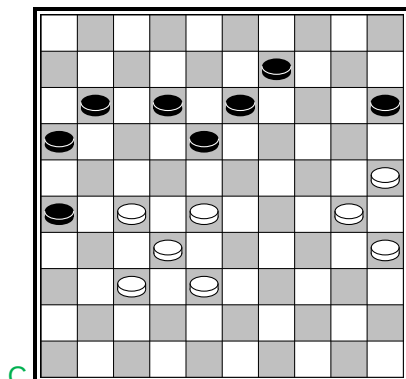
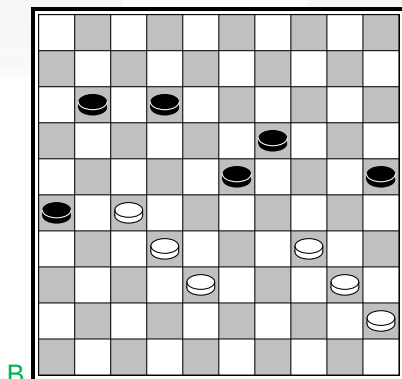
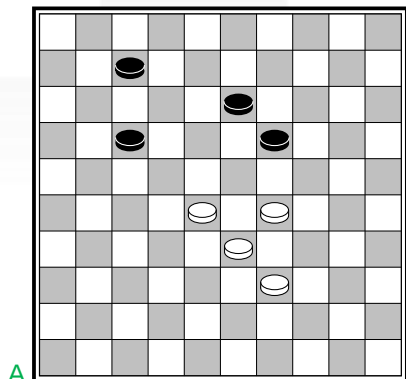
Vraag 8: Wit is aan zet en kan een zetje uithalen in de diagrammen A – F.

Moeilijke dampuzzels

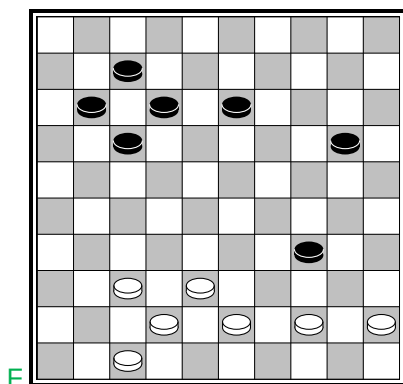
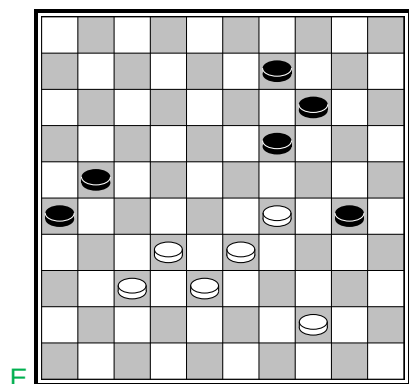
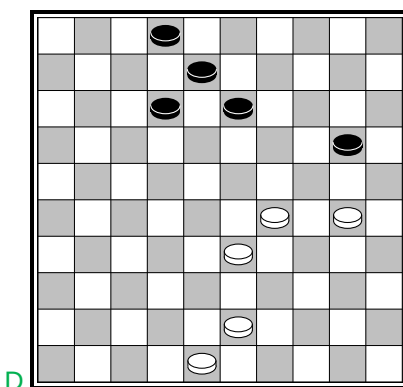
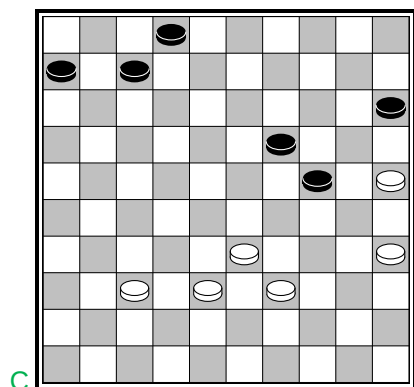
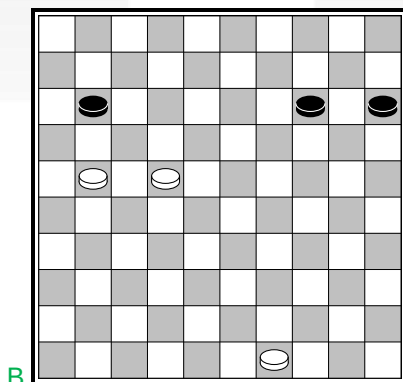
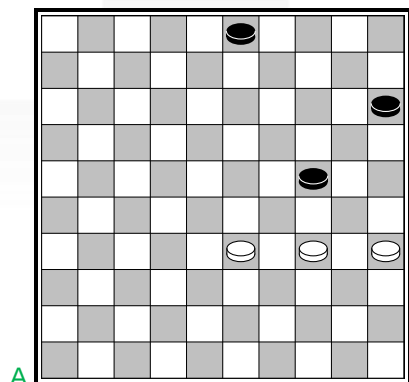
Eéngever

Wit geeft een schijf weg en pakt er meerdere voor terug.

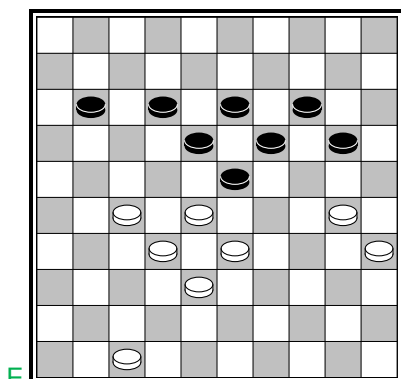
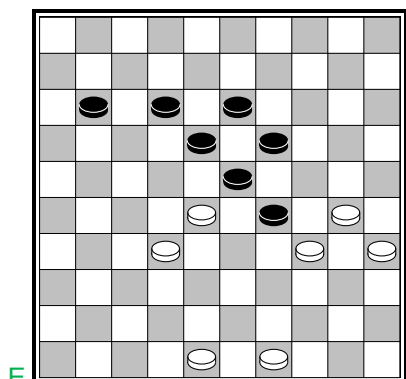
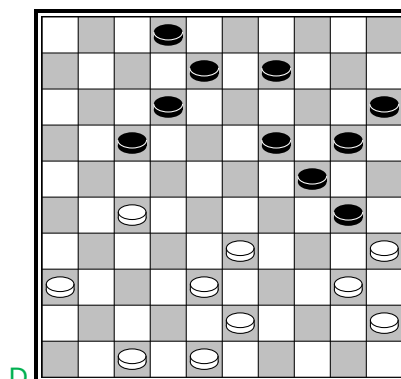
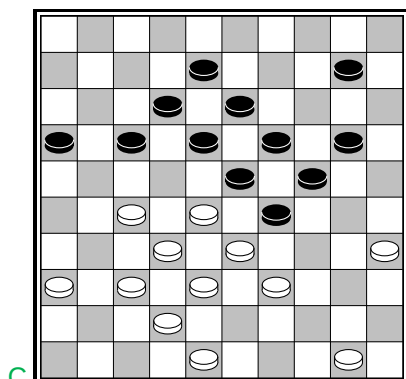
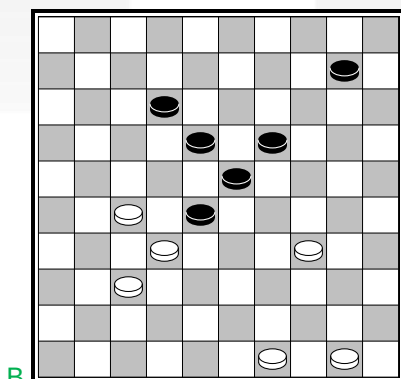
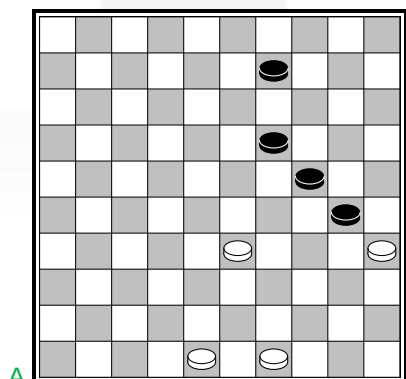
Aanvallen

Wit gaat een zwarte schijf winnen door goed aan te vallen.

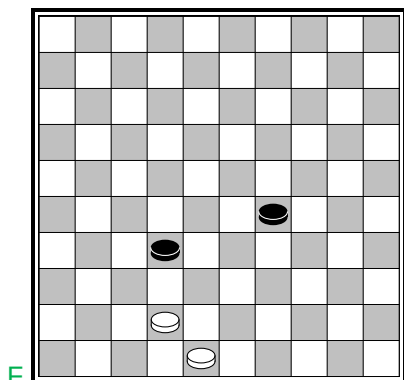
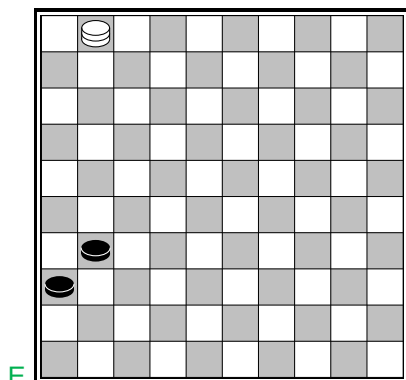
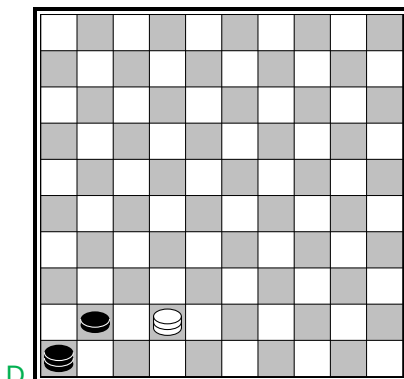
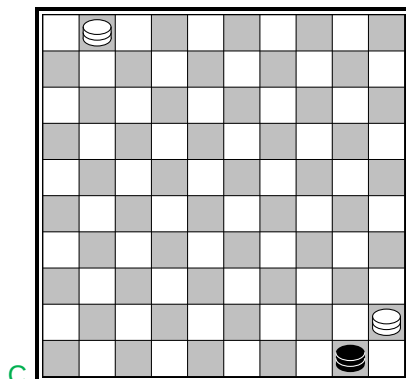
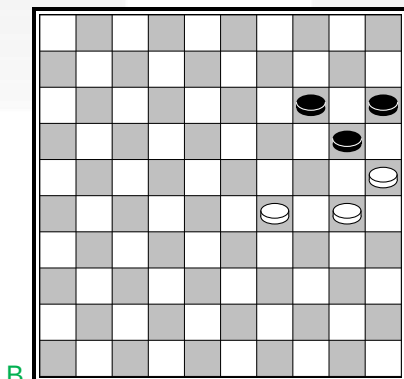
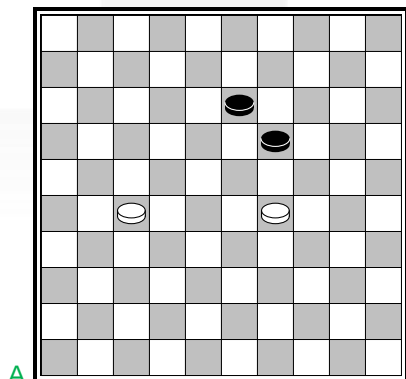
Prikken

Wit gaat de middelste schijf in de zwarte stand weghalen om daarna een leuke slag te maken.

Eindspel

Er staat heel weinig stukken en dat betekent dat we in het eindspel zitten. De laatste fase van de partij, maar toch kan wit aan zet winnen.

Spelregeltest

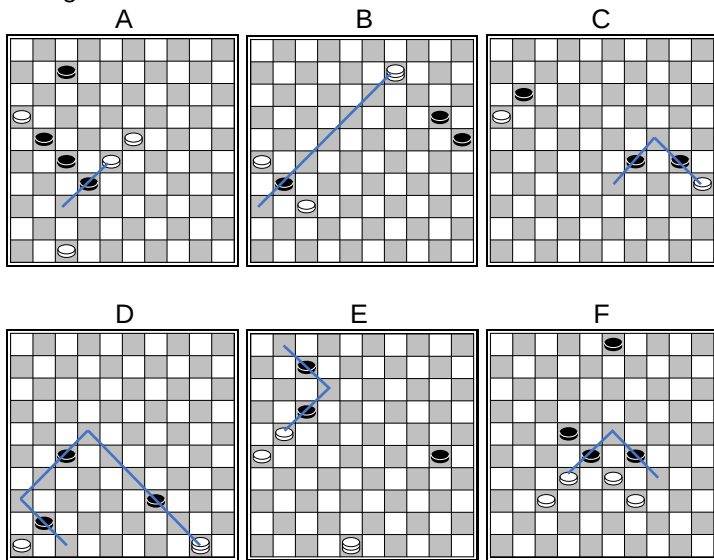
Zijn de volgende spelregels goed of fout?

		Goed	Fout
1.	Het bord ligt goed als je linksonder een donker veld ziet.	☐	☐
2.	Je mag met een schijf wel vooruit, maar niet achteruit zetten.	☐	☐
3.	Je mag wel vooruit, maar niet achteruit slaan.	☐	☐
4.	Met een dam <u>moet</u> je zo ver schuiven als je kunt.	☐	☐
5.	Slaan is niet verplicht.	☐	☐
6.	Aanraken is zetten.	☐	☐
7.	Als jouw tegenstander vergeet te slaan, mag je een schijf van hem wegpakken.	☐	☐
8.	Meerslag gaat voor.	☐	☐
9.	Damslag gaat voor.	☐	☐
10.	Wit mag de partij altijd beginnen.	☐	☐
11.	Wie een dampartij wint, krijgt één punt en wie remise (gelijkspel) speelt, krijgt een half punt.	☐	☐
12.	Je hebt gewonnen als je tegenstander geen enkele zet meer kan doen.	☐	☐

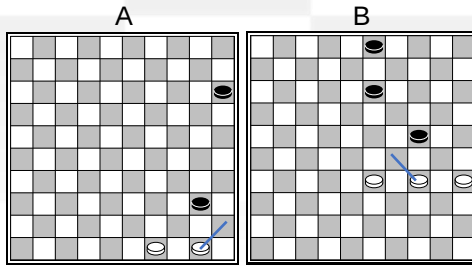
Antwoorden

Bladzijde Antwoorden

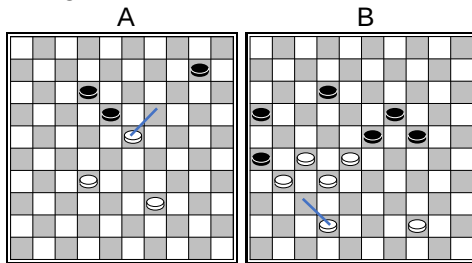
- 4 Vraag 1: naar rechts wint
- 5 Vraag 2: naar rechts wint
- 5 Vraag 3A: Ja
Vraag 3B: Nee
- 6 Vraag 4A: Ja
Vraag 4B: Nee
- 8 Vraag 5:

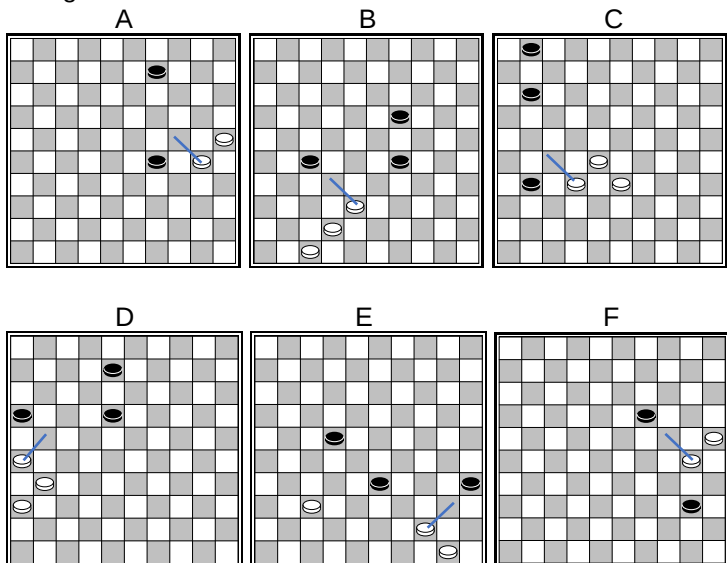
9 Vraag 6:

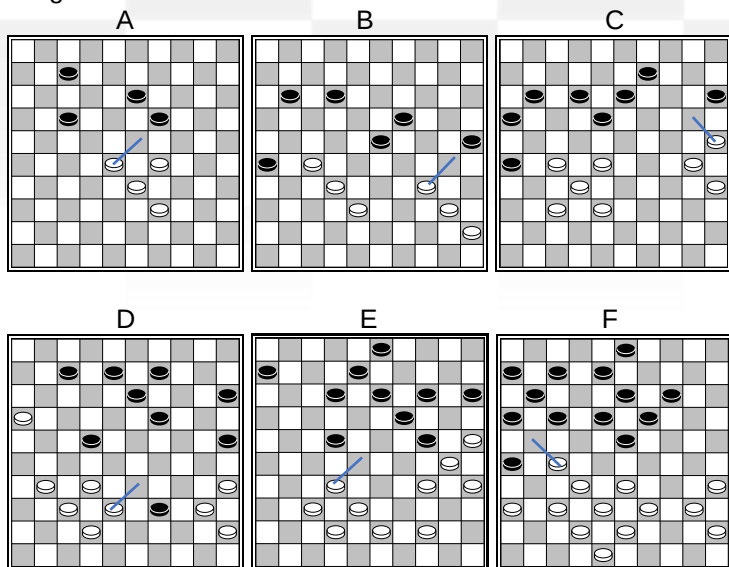
10 Vraag 7:

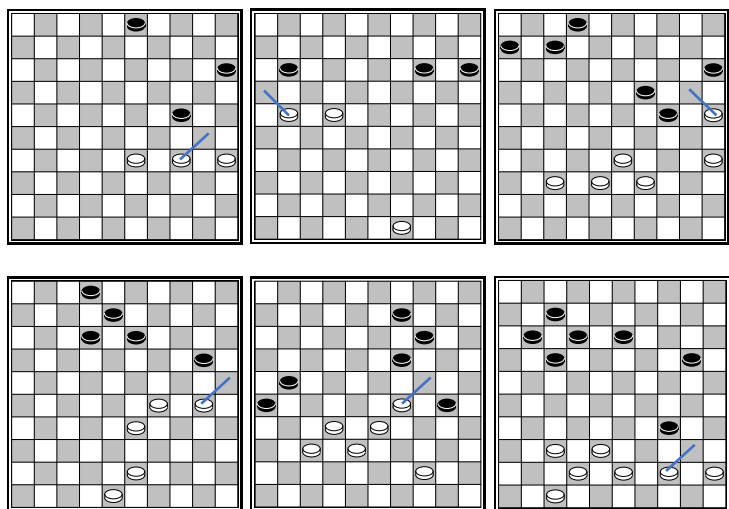
12 Vraag 8:

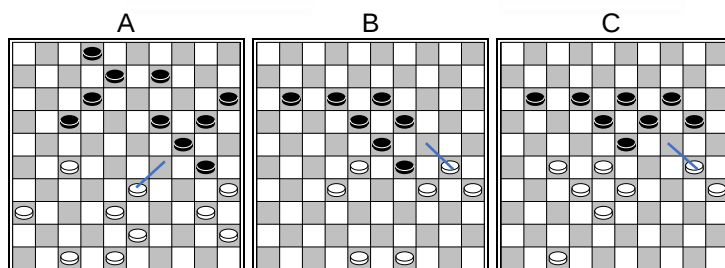
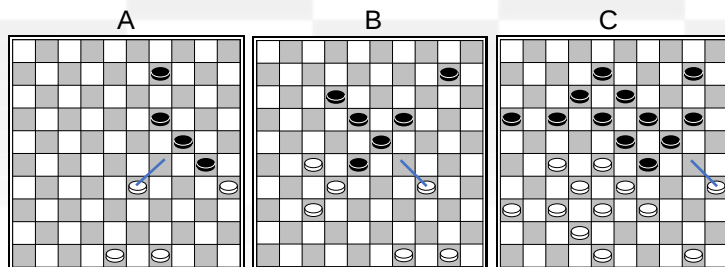
13 Eéngever

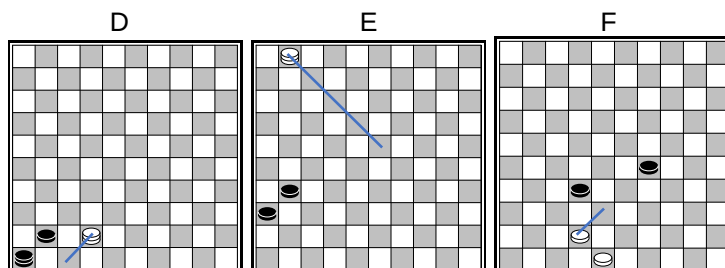
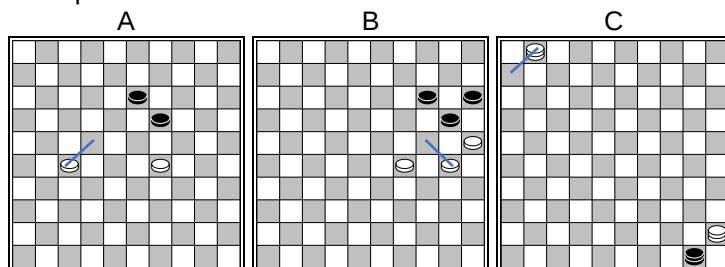
14 Aanvallen:

15 Prikken:

16 Eindspel:

17 Spelregeltest:

Vraag 1: Goed

Vraag 2: Goed

Vraag 3: Fout

Vraag 4: Fout

Vraag 5: Fout

Vraag 6: Goed

Vraag 7: Fout

Vraag 8: Goed

Vraag 9: Fout

Vraag 10: Goed

Vraag 11: Fout

Vraag 12: Goed

Info

Meer weten over het project Project: Fitter Brein? Mail de HANNN en/of Regiowerking Noord. Bekijk op de sites ook de video's van Project: Fitter Brein met René Veenstra en Erik Scherder.

HANNN

info@hannn.eu
www.hannn.eu | www.meergezondejaren.nl

Fitter Brein

info@fitterbrein.nl
www.fitterbrein.nl

Online dammen

www.damz.nl (online trainen)
www.lidraughts.org (online spelen en trainen)

Koninklijke Nederlandse Dam Bond:

www.kndb.nl | www.slimmezet.org

Zelf een potje dammen of samenwerken met een damclub voor een activiteit? Neem contact op met de volgende clubs in regio noord. Alle onderstaande clubs zijn aangesloten bij Regiowerking Noord:

Club

Contactpersoon

E-mail

Groningen

Groningen
Winschoten
Warffum
Pieterburen

Danny Staal
Geert Lubberink
Rudolf Schwab
Wim Dirks

danny.staal@home.nl
geertlubberink@gmail.com
r.schwab@hotmail.nl
ninah@planet.nl

Friesland

Drachten
Aldeboarn
Urk
Rinsumageest

Richard Koot
Durk Smidstra
Jan Snijder
Arnold Wiegersma

rw.koot@chello.nl
d.smidstra@upcmail.nl
jansnijder@solcon.nl
arnoldwiegersma89@hotmail.com

Drenthe

Hijken/Beilen
Assen
Hoogeveen
Emmen

Wim Koopman
Gert Bosker
Gerard Bruins
Jan Bronda

koopmanwh@gmail.com
gert.bosker@gmail.com
g.bruins9@kpnplanet.nl
jebbronda@hotmail.com

Overijssel

Gramsbergen
Dedemsvaart
Kampen

Leo Peters
Jan Siegers
Michel Stempher

petersleo@hetnet.nl
j.siegers1@home.nl
michelstempher@me.com

Regiowerking Noord

Innovatief Dammen